

Ефективна економіка. – 2015. – № 10 – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>.

3. Ткачик Ф. Податковий контроль у сфері виявлення ризиків з ПДВ [Ел. ресурс] / Ф. Ткачик, Х. Хома // Світ фінансів. – 2016. – Вип. 2. – С. 113-122 – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/7110>.

НАПРЯМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Коваленко М.А., студент,
Державний вищий навчальний заклад
«Харківський коледж текстилю та дизайну»*

Податкове законодавство України є одним із самих складних в правовій системі України. При цьому, спостерігається тенденція щодо його нестабільності. Проте, як показує практика його правозастосування, зміни, що вносяться до Податкового кодексу України з питань оподаткування, досить часто спричиняють нові проблеми.

Податки – дуже складна й надзвичайно впливова на всі економічні явища та процеси фінансова категорія. Можна без перебільшення сказати, що, з одного боку, податки – це фінансове підґрунтя існування держави, мірило її можливостей у світовому економічному просторі щодо розвитку науки, освіти, культури, гарантування економічної безпеки, зростання суспільного добробуту народу. Із другого боку, податки - це знаряддя перерозподілу доходів юридичних і фізичних осіб у державі, їх мобілізація й використання зачіпає інтереси не тільки кожного підприємця чи громадянина, а й цілих верств населення і соціальних груп. На сьогодні податки - це найефективніший інструмент впливу держави на суспільне виробництво, його динаміку і структуру, на розвиток науки і техніки, масштаби соціальних гарантій населенню.

Оскільки податки - це по суті продукт еволюції економіки і держави, то податкова система формується перш за все під впливом об'єктивних чинників. У той же час у сучасній демократичній правовій державі запровадження тих чи інших форм оподаткування є результатом волевиявлення членів парламенту, компромісу інтересів різних політичних партій, які у свою чергу представляють інтереси різних верств суспільства.

На відміну від країн ЄС податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє зростанню економічної активності суб'єктів господарювання. Існуюча система формування державних доходів відображає недосконалість перехідної економіки та має переважно фіскальний характер. Ринкове реформування економіки супроводжувалося неодноразовими спробами удосконалити податкову систему шляхом прийняття окремих законодавчих актів, що були

---

* Науковий керівник – Єрмоленко О.К., викладач вищої категорії

недостатньо адекватними стану економіки, характерними рисами якої є структурні диспропорції, наявність значних обсягів тіньових оборотів, платіжна криза.

Недоліки податкової системи України такі:

1. Спрямованість на фіскальне наповнення бюджету.
2. Вона характеризується високим податковим навантаженням на підприємців.

3. Податкова система характеризується значною затратою часу платниками податків на ведення та організацію податкового обліку та звітності і значними фінансовими витратами в свою чергу.

4. Податкова система України, також, характеризується неузгодженістю та протиріччям окремих норм податкового законодавства, їх нестабільністю, безсистемним наданням пільг та перекручуванням сутності окремих видів податків; витратами на адміністрування певних податків, які значні порівняно з доходами бюджету, що формуються за рахунок їх справляння.

Зазначені недоліки призвели до таких проблем системного характеру у податковій системі, як:

- 1) податкова заборгованість платників перед бюджетом та державними цільовими фондами;

- 2) бюджетна заборгованість з відшкодування податку на додану вартість;

- 3) ухилення від оподаткування;

- 4) нерівномірне податкове навантаження, внаслідок чого найбільше податкове навантаження покладено на законослужняних платників, позбавлених податкових пільг.

Всі ці проблеми вказують на недосконалість та неефективність чинної податкової системи, на те, що вона сприяє поглибленню економічної кризи.

До першочергових заходів, що підвищать ефективність функціонування податкової системи належать:

1. Поетапне зменшення ставки оподаткування прибутків до рівня країн членів ЄС – рівня у 20%.

2. Водночас потрібно здійснити заходи, щодо покриття втрат бюджетів від зменшення ставки податку на прибуток.

3. Виникає необхідність в удосконаленні податкової реформи. В Податковому кодексі України має бути закладено правовий фундамент системи податкових відносин, визначено основні засади процесу оподаткування в Україні.

Таким чином, можна зробити висновок, що Податковий кодекс України повинен виконувати такі функції:

1. Встановлення податків та зборів, які стягуються на всій території України;

2. Визначення порядку встановлення, зміни та скасування податків та зборів;

3. Встановлення прав та обов'язків платників податків та зборів, податкових органів та інших учасників правовідносин, які регулюються податковим законодавством;

4. Встановлення підстав виникнення, зміни, припинення та порядку виконання обов'язків щодо сплати податків (зборів);

5. Визначення форм та методів податкового контролю;

6. Встановлення порядку та умов притягнення до відповідальності за порушення податкового законодавства.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НАПРЯМІВ ОПОДАТКУВАННЯ

Красножон О.В., студент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Аналізуючи сучасні тенденції напрямів оподаткування, слід зазначити поступове збільшення ролі акцизного податку в доходах бюджету України. Це пояснюється тим, що за останні роки було внесено ряд змін до законодавства щодо стягнення акцизів у напрямку гармонізації ставок акцизних податків, а також зміною механізму стягнення акцизів з алкогольних і тютюнових виробів, що дало змогу державі посилити контроль за сплатою цих податків. Акцизні податки/збори (акцизи) вважаються одним із важливих видів непрямих податків в усьому світі. Вони стягуються з певних видів товарів незалежно від місця їх виробництва – всередині країни або за її межами (саме це відрізняє такий вид податку від мита). Акцизні збори відіграють важливу роль у наповненні бюджетів багатьох країн, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Але з поширенням практики використання ПДВ за останні 25 років важливість акцизів знизилася. Наприклад, у 1965 році акцизні збори становили 25% податкових надходжень країн ОЕСР. У 1970 році ця величина знизилася до 20% і постійно знижувалася до 12% наприкінці 1980-х років. Найяскравішим прикладом є Туреччина, де у 1965 році акцизи становили близько 53,5% податкових надходжень. До 1980 року ця величина зменшилася наполовину і становила 25,2%, а після запровадження ПДВ, до 1985 року, зменшилася удвічі. На початку 1990-х років акцизні збори у Туреччині становили близько 6,5% податкових надходжень і частка акцизів у відсотках до ВВП країни протягом 1965–1990 років знизилася з 5,8% до 1,5%.

Виходячи з цього у 1987 р. було запропоновано комплекс заходів для зближення податкових ставок ПДВ і акцизів країн ЄС у рамках програми створення єдиного ринку. Базовий рівень ПДВ визначений у межах 14-20%; пільгові ставки (на продукти харчування, медикаменти, книги і тощо) становили – 4-9%; підвищені були ставки і на паливо, тютюн та алкоголь. У травні 1989 р. було рекомендовано єдину ставку – 15%, надавши країнам ЄС

---

* Науковий керівник – Рижикова Н.І., к.е.н., доцент